

ادامهاز صفحه اول

بسترهای کودتا

اگر بر درآمد و هزینه‌های دربار از طرف مجلس دولت نظارت می‌شد، شاه و خانواده سلطنتی دیگر نمی توانستند به صورت زمین‌دار، تاجر، دلال، مافطعه‌کار و صاحب قمار خانه، کلایره و... ثروتمند شده و قشر معینی را از تراق کنند.

۴. ملی کردن زمین‌های سلطنتی در آخرین تحلیل قدیمی در راه خلع سلاح استعمار سرمایه‌داری و راه‌گشایی برای حکومت اکثریت مردم در ایران بود. و به این جهت شاه و طبقه حاکم پیوسته به استعمار، فراماسون‌ها و افسران وابسته-و با چنین امری مخالفت کردند و می‌توان گفت پس از مساله ملی شدن منابع نفت، مساله سلب فرماندهی کل قوا از شاه و سپرن آن به وزیر مسوول و ملی کردن زمین‌های سلطنتی از جمله مسائل مهمی بودند که حیات طبقه حاکم پیوسته به استعمار و استعمار سرمایه‌داری در ایران را مورد تهدید قرار می‌دادند.

دولت ملی دکتر مصفق که از حمایت اکثریت مردم برخوردار بود با وجود مخالفت دربار، زمین‌داران و سرمایه‌داران بزرگ کوشید با اجرای برنامه «تصاد بدون نفت» گامی اساسی در راه به دست آوردن استقلال اقتصادی بردارد. در نتیجه رشد نهضت ضد استعماری در ایران، نه فقط منافع اقتصادی استعمار سرمایه‌داری در ایران دچار خطر شده بود، بلکه موقعیت طبقه حاکم پیوسته به استعمار و در راس آن دربار نیز روز به روز تضعیف شد. برای سرکوبی این نهضت، دولت‌های آمریکا و انگلیس با یاری و همکاری طبقه حاکم وابسته به استعمار ایران کودتای نظامی ۲۸ مرداد سال ۱۳۳۲ را مطرح و اجرا کردند.

از همان سال ۱۳۳۱ طرح کودتای نظامی علیه حکومت دکتر مصفق - که به نام و به خواست ملت ایران صنایع و منابع نفت را در سراسر ایران ملی اعلام کرده بود-ریخته شد. در ۲۵ مرداد ۱۳۳۲ کودتای نظامی (انگلیس- آمریکا دربار) به مرحله اجرا گذاشته شد که شکست خورد. پس از این شکست سازمان جاسوسی آمریکا(سیا) کودتای دومی را به مرحله اجرا آورد که متأسفانه موفق شد.

۵. در اجرای برنامه کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ شاه از ایران فرار کرد زیرا می‌دانست اگر این بار نیز کودتا شکست بخورد، نخواهد توانست از دست مردم کنشیده ایران، جان سالم به در برد بنابراین فرار را بر قرار ترجیح داد. نکته‌ای که باز هم می‌توان گفت کمترین مورد بررسی قرار گرفته، جریان توسعه نهضت ملی در شهرها و دهات و به‌خصوص در میان طبقات محروم، کارگران شهری و دهقانان و قشری از روشنفکران بود-در پاره‌ای از دهات (به‌طور مثال در گیلان) سازمان‌های دهقانی تشکیل شد. اگر نهضت مردم ایران با خشونت کودتاچیان سرکوب نمی‌شد حرکت اجتماعی در جهت آزادی و استقلال ایران توسعه بیشتری می‌یافت و به‌طور قطع به سلطه طبقه حاکم و استعمار پایان داده می‌شد اما جامعه‌شناسان کشورهای سرمایه‌داری استعماری که با ساختار جوامع در کشورهای عقب نگه داشته‌شده و استعمارزده ایران دارند، نتوانستند به موقع و قبل از قوت یافتن حرکت اجتماعی توده‌های محروم با انجام کودتا آن را سرکوب کنند.

متأسفانه تاکنون بررسی دقیق و علمی درباره علل و چگونگی بروز اختلافات در جامعه ایران در دوره ملی شدن صنایع و منابع نفت که زمینه-را برای پیروزی کودتاچیان آماده کرد، صورت نگرفته است. در این مورد گفته می‌شود در جریان ملی شدن منابع و صنایع نفت ایران عدای از ثروتمندان و سرمایه‌داران بزرگ داخلی تصور می‌کردند هدف نهایی از ملی شدن نفت ایران ایجاد یک شرکت سهامی است که ثروتمندان بخش خصوصی بتوانند با خرید سهام، مالک آن شوند و وقتی دکتر مصفق اعلام کرد که منابع و صنایع نفت در سراسر ایران فقط به ملت ایران تعلق دارد و به یک اقلیت ثروتمند (بخش خصوصی) واگذار نخواهد شد و لازمه نجات ایران از سلطه امپریالیسم سرمایه‌داری اجرای برنامه «تصاد بدون نفت» و در این رابطه کنترل تجارت خارجی از جانب دولت است خصومت‌ها آغاز شد و گروه‌های مختلف که به قول معروف «جنا از هم حرکت کردند اما یک جا شکست خوردند» به مبارزه علیه یکدیگر برخاستند و زمینه برای سلطه مجدد سرمایه‌داری آماده شد.

❖ استاد دانشگاه ادنبورگ آلمان

ادامه از صفحه ۱۲

میراث ماندگار رادی

اجرای «شب روی سنگفرش خیاب» در سال ۷۷ موفق و کار وراهی بود برای جامعه ۷۷ و اجرای سال ۹۱ اجرائی است زیبا برای سال ۹۱ با همین متن زیبای اکبر رادی به کارگردانی هادی مرزبان. شخصیت «خرساره» که من ایفاگر نقش آن هستم، زنی است که در دبیرستان‌های تهران تدریس می‌کند و کارشناس ارشد زبان انگلیسی است و می‌رت‌که در محیط کار خود پر و پوستانی باز کند که به خواست برادرش دکتر مجلسی و شوهرش پورهنگ تبدیل به زنی خانه‌دار شده است. طر‌حی حرکت موزون در هر دو اجرای این نمایش برعهده من بوده است. حرکات موزون در نمایش «شب روی سنگفرش خیاب» جایی به کمک نمایش می‌آید که اتفاقاتی روی صحنه رخ می‌دهد که مشکلاتی از نظر خطوط قرمز به وجود می‌آورد و وقتی از کتال حرکت موزون عبور می‌کند، تبدیل به صحنه‌های زیبایی می‌شود که همه مفهوم را نیز بیان می‌کند. یادم می‌آید در اجرای سال ۷۷ شبی استاد رادی بعد از دیدن نمایش گفتند: «هن بایدن ۲۰ صفحه می‌نوشتن تا این مفهوم را به این زیبایی و روشنی بیان کنم». البته همین‌جا یادآوری می‌کنم که اجرای حرکات نمایشی در سال ۹۱ بسیار زیباتر و فنی‌تر از اجرای گذشته بود، آن هم به دلیل حضور «مهدی عبادتی» در نقش «حامد». چرا که مهدی جزو معبود بازیگرانی است که «حرکت» را به خوبی آموخته و می‌شناسد و از شاگردان خوب من بوده است.

حبیب رضایی

به قول یک مهندس ژاپنی: «این زلزله نیست که آدم‌ها را از بین می‌برد، بلکه این ساخت‌وسازهای ناامن هستند که قصه آدم‌ها را با پایان می‌دهد.» زمین در گوشه‌ای از این خاک، لرزید، -باز- و سازه‌های ناامن، ویرانی ساختند، دوباره، و این ویرانی، دل‌های بسیاری را فارغ از مرزها و مرزداران، به درد آورد (شاید خیلی بیشتر از مرگ مادر محترم رییس‌جمهور کشوری دور در گوشه‌ای از این کره خاک)... اما انگار در شاع‌هایی از این دردها و تخریب‌ها، حافظه‌هایی هم لرزید و به یادمان آورد، ما مردمان، بی‌دعوت و بی‌ریا و بی‌توجه به هر

«حال»ی که داریم و هر آنچه که نداریم، همدل و هم‌قصه می‌شویم با غصه‌داران و به این خصلت نیکو، شهرهایم، زمین لرزید و قصه‌های زیادی را نیمه‌کاره، رها کرد ولی «انسان» بودن و ادارت می‌کند یاد بگیرِی این قصه‌های نیمه‌کاره را، تکمیل کنی. و سینما هم که چیزی نیست مگر قصه‌گویی از انسان برای انسان. پس اهالی سینمای این دیار، گرچه در بی‌«خانه» بودن با مردم زلزله‌زده هم‌درند و هم غصه، اما این بار هم، شریک مردم شدند در مصیبت‌شان و فارغ از زخم‌های خویش، توانایی و نیاز به قصه‌گویی را به کناری

بی‌مردم، هیچ نبود... مثل همیشه

نهادند و بهانه‌ای ساختند و خود، در جایگاه تماشاگران نشستند. بی‌مکان بودن گویی سبب خیر شد که بساط این دلنوازی و دست به دست هم دادن‌ها تا به مقابل سینمای آزادی برسد و در طول این صیافت دو روزه، (۲۶ و ۲۷ مرداد ۹۱) راولیان استثنایی یعنی مردم، آمدند و هر کدام بخشی از این روایت را با دل و جان تکمیل کردند. روایتی که چون رود همگان را با خود همراه کرد. در این ۴۸ ساعت پرفراز و فرود، مدیریت و پرسنل عزیز «سینما آزادی» با همه توان، دوستان اهل رسانه و عکاسان، با همه خلوص، در کنار سینماگران

■

نشست تعامل هنرمندان با نیروی انتظامی

سردار کارگر: ما به دنبال اقتدار نرم هستیم

سردار بهمین کارگر در نشست تعاملی پلیس با اهالی سینما با اشاره به نامه هفت سینماگر گفت: این نشست برگزار شده نشستِی که با گلابه‌گذاری تمام شد. از سینماگرانی که در این نشست، سخنرانی کردند می‌توان از فرهاد توحیدی، همایون اسعدیان، منوچهر محمدی و رویا تیموریان نام برد و در ادامه پس از سخنرانی این سینماگران بیژن نوباوه و سردار بهمین کارگر سخنرانی کردند که البته سخنان آنها درباره وضعیت سینمای کشور، نارضایتی و انتقاد برخی از سینماگران حاضر را در پی داشت.

همایون اسعدیان هم به عنوان سینماگر حاضر در این نشست، گفت: «ما جلسات مختلفی با نیروی

انتظامی داشتیم. وی یادآور شد: در شش ماه گذشته ما حدود ۱۰ بار با اعضای نیروی انتظامی دیدار و گفت‌وگو

کردیم اما از یک ماه و نیم قبل کانون کارگردانان درخواست دیدار با معاونت سینمایی وزارت ارشاد را

داده است که هنوز هم هیچ جوابی نگرفته‌ام. کارگردان

«طلا و مس» در ادامه سخنانش از شرایط فعلی سینما انتقاد کرد.

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

ادب‌و هنر

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■